

De opinie

Een gezellige borrel met de rest van de raad vertroebelt al snel de politieke blik, is kort samengevat de visie die Paul Jonas in de vorige *Spanning* uiteenzette. Daarop is slechts één reactie binnengekomen, die je nu aantreft. Verder vind je nog een nagekomen reactie op de opinie van maart, die ging over het streven naar lijstverbindingen bij plaatselijke verkiezingen.

Reserveer lijstverbinding voor linkse machtsvorming

In Frankrijk, Italië en in zekere mate ook de Scandinavische landen is het normaal dat bij verkiezingen de keuze gaat tussen een linkse en een rechtse coalitie. De coalitie die de zetelmeerderheid behaalt regeert, ook in de gemeenten. Tussen de partijen van één blok kan overigens een zeer scherpe verkiezingsstrijd plaatsvinden. Binnen links gaat het er dan om of de radicale dan wel de gematigde stroming er de meeste invloed heeft. Een partij die zich durft te onttrekken aan afspraken met de meest verwante concurrenten wordt aan de kaak gesteld als handlanger van de vijand en vervolgens door de kiezers uitgekotst wegens een gebrek aan linkse of rechtse solidariteit. En met een partij uit het andere blok maak je geen afspraken, want dat geldt als verraad.

Als je dat principe op Nederland zou toepassen draaien alle verkiezingen om de vraag: worden we bestuurd door VVD-CDA of door PvdA-GroenLinks-SP. Ik laat daarbij D66, SGP, ChristenUnie en plaatselijke partijen maar even buiten beschouwing; zulke moeilijk plaatsbare partijen zullen achteraf vanuit een wippositie kiezen welke coalitie ze alsnog aan een meerderheid helpen. In Nederland is met dat systeem in de jaren '70 in beperkte mate geëxperimenteerd. In plaats van de voordelen in ons land gebruikelijke

'afspiegeling', waarbij de grootste partijen samen de macht delen en hun meningsverschillen vergeten, kwam er 'polarisatie' tussen botsende opvattingen. Steden als Amsterdam, Rotterdam, Zaanstad, Leiden, Groningen en Enschede werden bestuurd door een linkse coalitie. Voor de meest linkse partijen was dat aantrekkelijk omdat ze uiteindelijk de kans kregen om hun plannen door te zetten. Maar de PvdA voelde zich hun 'gevangene' en werd door rechts in veel andere gemeenten 'voor straf' in een oppositietierol gedrongen.

De wettelijke mogelijkheid tot lijstverbinding is destijds ingevoerd als middel om dat streven naar polarisatie beter mogelijk te maken. Het garandeert een coalitie die 50,1 procent van de stemmen behaalt dat ze niet alsnog in de minderheid komt doordat die stemmen over verschillende lijsten verdeeld zijn. Door links is het weinig meer gebruikt sinds de naar rechts opschuivende PvdA ervoor koos om weer zaken te gaan doen met VVD en CDA in plaats van met haar toenmalige linkse concurrenten PSP, CPN en PPR. Voor ons als SP kan die mogelijkheid tot lijstverbinding een zeer geschikt middel zijn om PvdA en GroenLinks overall uit te dagen tot linkse coalitievorming op grondslag van een regeer-

program dat bescherming van de laagstbetaalden, collectieve voorzieningen, milieu en democratische zeggenschap voorop stelt en compromissen met rechts afwijst. Het lijkt me nuttig dat we ons goed voorbereiden op zo'n offensief in de aanloop naar de raadsver-

kiezingen van 2006. Maar in zo'n strategie past dan heel slecht dat we in 2002 op de door Ger Thonen voorgestelde manier ons kruit verschieten aan lijstverbindingen met onvoorspelbare plaatselijke lijsten of Leefbaar Nederland. Erik Meijer, Rotterdam

Oppassen voor verkrampt gedrag

Onlangs ben ik niet mee geweest toen andere fractievoorzitters uit de Staten van Overijssel een bezoek van enkele dagen aan Letland brachten. De provincie Overijssel heeft een jumelage met deze voormalige Sovjetrepubliek.

Een paar dagen gelden vond de jaarlijkse Statenexcursie plaats. In kleine groepjes werden door de Statenleden leerzame bezoeken gebracht aan een aantal vrijwilligersprojecten. Ter afsluiting was er een bijeenkomst met alle Statenleden en na afloop daarvan heb ik gretig gebruik gemaakt van het warm en koud buffet en heb ik ook de nodige drankjes genuttigd.

Na de laatste Statenvergadering voor het zomerreces zal ik zeker een paar borrels achterover slaan. Als raadslid van de gemeente Enschede heb ik mij er indertijd met succes voor beijverd dat het diner in een chique restaurant na afloop van de begrotingsbehandeling werd vervangen door een stampotbuffet, verzorgd door de eigen catering. Ik ken dus mijn grenzen wat betreft borreltjes, etentjes en snoepreispjes, maar behoor niet tot de 'verkrampten' à la Paul Jonas. SP'ers in vertegenwoordigende lichamen dienen zich mijns inziens te onderscheiden door hun inhoudelijke inbreng en niet door de lachlust opwekkend verkrampt gedrag. Jammer dat de rubriek 'De Opinie' niet voor belangrijker zaken wordt gebruikt.

Gijs Stavinga, Enschede